

● LETNI DOPUST TAKO IN DRUGAČE

POČITNIŠKI FRAGMENTI

Vzmemirjeni in s pričakovanjem vsako leto razmišljamo o dopustniških dneh. Zdaj so ti za večino izmed nas že mimo. Preživeli smo jih različno, včasih tudi drugače, kot smo si jih zamislili in želeli. Hoteli smo se odpočiti, si nabrati novih moči, da bi se sveži in delovno razpoloženi vrnili k vsakodnevnim opravilom. Odpotovali smo k morju, v gore; med nami pa so bili tudi taki, ki so ostali kar doma. Prebrali smo kako knjigo, si ogledali kulturno prireditev in postorili tista domača dela, ki zanje med letom navadno ni časa. Seveda velja vse naštetu predvsem za tiste, ki so zaposleni v delovnih organizacijah in jim po zakonu pripada določeno število dni dopusta. Nekoliko drugače pa je to pri kmetih in samostojnih obrtnikih. Obojih je v naši občini kar nekaj.

Da zvemo, kako naši delavci in občani preživljajo svoj letni dopust, smo jih nekaj obiskali in zapisali njihove odgovore.

NEŽKA SEČEN, administratorka v Izolirki, je devet dni svojega letnega dopusta preživela z možem in otrokom v kampu Stella Maris pri

Nežka Sečen

Umagu, in sicer v prikolicih podjetja, kjer je zaposlena. Za dan bivanja je prispevala 60 din. Meni, da to ni veliko. »Kuhala sem sama,« je dejala, »zato nisem porabila skoraj nič več denarja, kot bi ga doma. Včasih pa je dobro, da si tudi kaj privoščiš. Škoda je le, da nismo mogli ostati na morju vsaj štirinajst dni. To se pač ne da, ker nas je veliko takih, ki želimo poceni in prijetno preživeti nekaj dopustniških dni.«

Lansko leto nismo šli nikamor,« je povedal FRANC PORENTA, ki ima svojo

Franc Porenta

električarsko delavnico v Pugljevici. »Letos pa smo prebili deset dni na Crvenem vrhu pri Savudriji, kjer ima prijatelj počitniško hišico. Žena in otroka bi tu radi ostali dalj časa, pa kaj, ko je to zaradi mojega dela nemogoče. Če hočem biti res prost, se ne smem zadrževati doma, ker me stranke slej ko prej najdejo. Verjetno si več kot tih deset dni dopusta ne bom mogel privoščiti, morda bomo v jeseni še za nekaj dni odšli v Bohinj.«

Pri podjetju Mizarstvo Moste (delovni kolektiv šteje 40 članov) so kupili v Novem gradu popolnoma opremljeno stanovanje s štirimi posteljami, v katerem lahko preživijo sedem dopustniških dni delavci, ki to želijo, vendar pridejo na vrsto vsako drugo leto. Dnevni prispevek za uporabo stanovanja je 140 dinarjev. To se zdi nekaterim v podjetju predrago, pa tudi premalo udobno, saj morajo kuhati in pospravljati sam. Takega mnenja je tudi Alojz Prijatelj. »Od dopusta,« je

dejal, »pričakujem predvsem to, da se res odpočijem in da ne delam istih stvari kot doma. Trideset let že delam pri tukajšnjem podjetju, možnost letovanja pa sem izrazil le enkrat. Že osem let z družino zahajamo v naselje Kačjak pri Crikvenici, kjer ima več delovnih organizacij

Alojz Prijatelj

počitniške domove. Letos je bilo treba odšteti na osebo 80 dinarjev dnevno. Preživeli pa smo v naselju osem dni. Preostale dneve letnega dopusta bom porabil za domača opravila, za nekaj dni pa bomo verjetno odšli še na Pokljuko.«

Pri pranju avtomobila smo v tozdu Save Kranj Protektiranje zmotili SULJA BU-

Suljo Bulabašić

LABAŠIČA. Navdušeno je povedal: »Devet dni sva z ženo preživela v kampu Čikat na Malem Lošnju, kjer ima naša tovarna več prikolice. Za dan bivanja sem moral v po-

Kogojevi pobirajo krompir — (Vse slike — DARJA)

djetju plačati 105 dinarjev, kar se mi zdi poceni. Kamp Čikat mi je zelo všeč. Tu sta čisto morje in dober zrak. Tudi prikolice imamo zelo dobro opremljene. To je res idealno. V jeseni pa se bom odpravil v Čateške Toplice, spet v prikolico podjetja, tako da bom porabil ves dopust.«

Za REZKO in JOŽETA KOGOJA ter njunih sedem otrok, ki stanujejo v Zg. Kašlju 62, ni dopusta in ne počitnic.

Živijo namreč samo od tega, kar pridelajo na zemlji. So tako rekoč še pravi kmetje. Zemlja in živina zahtevata skrb skozi vse leto. To popoldne, ko smo se pogovarjali z njimi, je Rezka okopavala zimski radič, njen mož in pet otrok pa so pobirali krompir.

Da, najmlajša sta bila doma. »Niti ne pomislimo, da bi odšli od doma, pa čeprav samo za dan ali dva,« sta povedala Kogojeva. »Delamo celo ob nedeljah. Tudi otroci ne morejo v kolonijo, čeprav bi radi šli. Pogrešali bi jih pri delu.« Nič čudnega, saj vseh šest, razen najmlajšega, pridno pomaga staršem pri vseh opravilih. Obenem pa so tudi v šoli odlični ali prav dobri.

Očitno je, da v delovnih organizacijah posvečajo precej skrbi letnemu oddihu svojih delavcev. To smo lahko spoznali v Izolirki, Mizarstvu Moste in tozdu Protektiranje.

Tudi npr. v Glasu Saturnusa, glasilo tega delovnega kolektiva, smo lahko prebrali prispevek o tem, kje vse lahko letujejo njihovi delavci. Kaže, da imajo kar precej izbire. Odločajo se lahko za letovanje v bližini Poreča, kjer so jim na voljo počitniške prikolice s 36 ležišči v domu, 43 pa pri zasebnikih.

Dom v Kranjski gori so nameravali v letošnjem letu razširiti, zataknilo pa se je pri finančnih sredstvih in do začetka gradnje delavci še letujejo v »staremu« domu.

Vseh želja v zvezi z dopustom seveda ni mogoče izpolniti. Nekateri se odločajo za dopust prepozno, spet drugi ga odpovedo tako rekoč zadnji dan, tako da prihaja do sprememb skozi sezono. Na koncu pa je le ustrezno vsem, tudi tistim, ki so prijavo zamudili.

Tako v Saturnusu. Verjetno imajo tudi v drugih delovnih organizacijah podobne težave z razporeditvijo delavcev v počitniške domove in prikolice. Prav nobenih težav s krajem in časom letovanja pa nimajo tisti, ki o dopustu niti ne razmišljajo. Verjetno bi podobno kot Kogojevi odgovorili tudi drugi naši občani, ki živijo od kmetijske dejavnosti ali pa jim je ta dopolnilo k osebnemu delu v podjetju. Tudi drugo leto bo najbrž tako.

● BILI SMO NA PROSLAVI OBČINSKEGA PRAZNIKA V PLUŽINAH

Naša še neodkrita Švica

Letošnjega praznika prijateljske črnogorske občine Plužine smo se udeležili tudi predstavniki naše občine. Praznujejo 4. avgust kot spomin na ta dan leta 1943, ko so se po krvavi vihri III. sovražne ofenzive na Sutjesko, ki se je začela na ozemlju njihove občine, boji končali in od tedaj oblikovana ljudska oblast ni več prenehala delovati.

Prijateljske stike so z nami navezali že pred tremi leti prek pobratene občine Bileće, kar gre v sklop njihovih prizadevanj za vsestranski razvoj občine. Na prijateljstvo z našo občino so sila ponosni in tega ne pozabijo poudariti nikjer. Čeravno so ti odnosi šele na začetku, pomenijo zanje pomembno okno v razvitejši svet.

Plužine so z 854 kvadratnih metrov ena največjih občin v Jugoslaviji, z 8500 prebivalci pa tudi ena najredkeje naseljenih.

Njihove naravne meje so Durmitor (2522 m), Tara, Maglič (2386 m) in Volnjak (2396 m). Ta ogromni planinski svet režejo globoki kanjoni Tare, Pive, Komarnice in Sušice. Prav zaradi naravnih meja je sedanja občina prostorsko nespremenjena že od 12. stoletja — prej pod imenom Pivska župa. Od 50 vasi jih tri četrtine leži višje kot 1000 metrov nadmorske višine, nižje kot je naša Kranjska gora, pa ni nobene.

Ker je kanjon Pive veljal za neprehodnega vse do leta 1969, ko je bila skozi ostenja kanjona prebita cesta do Foče, so bili brez prehodov proti Bosni, čeravno z njo mejijo, in so imeli edini prehod proti Nikšiću, kamor je bila šele leta 1950 nadelana poljska pot, ki je omogočila prehod tudi z motornimi vozili. Zato je razumljivo, da je ta naravna zapr-

tost ohranjala občino nedotaknjeno — kar je bilo sicer dobro za ohranitev čistega jezika in

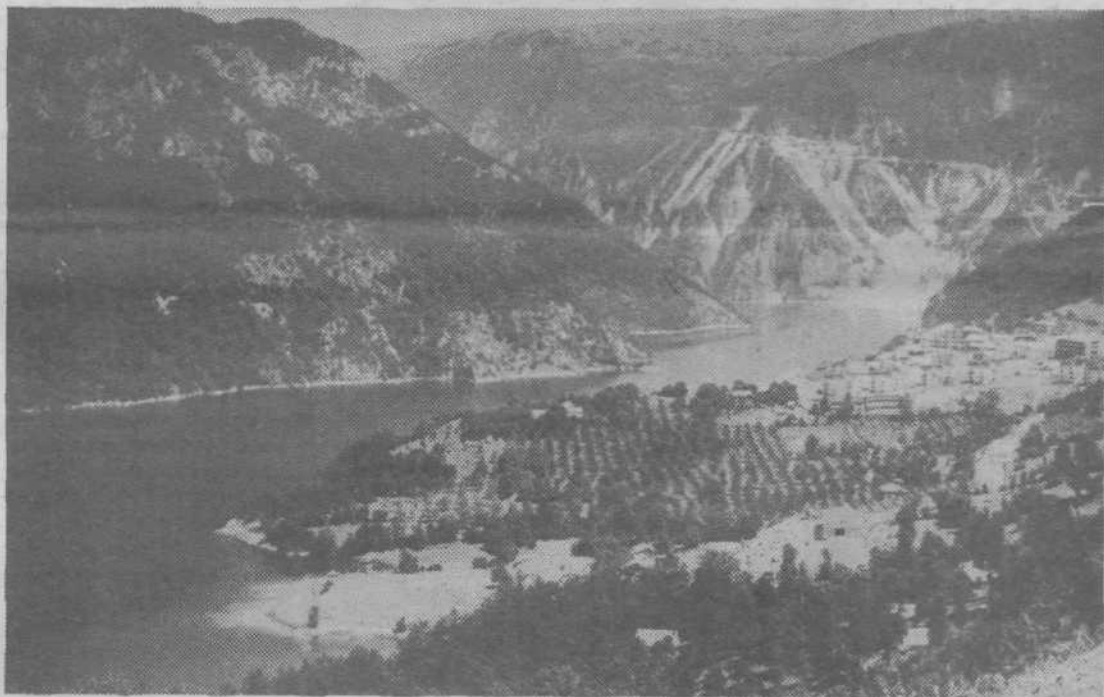
Predsednik skupščine Marjan Moškrič v živahnem razgovoru s predsednikom skupščine Plužine in sekretarjem komiteja ZKJ

ljudskih navad, nikakor pa ne za družbenoekonomski in socialni razvoj kraja. Ta je v občino prišel z zavezitvijo reke Pive in gradnjo četrte elektrarne v Mratinju leta 1977. Petinštirideset kilometrov umetnega jezera je potopilo številne enkratne naravne lepote Pive, Komarnice in Vrhnice, vendar je tudi novonastalo jezero enkratna lepota, ki je edina od vseh eni najzaostalejših občin v Jugoslaviji zagotovila tudi družbenoekonomski in socialni razvoj. Gradnja elektrarne, ki je

skorajda edina gospodarska organizacija, je tudi pripomogla h gradnji asfaltirane ceste iz Foče, ki bo po načrtih drugega srednjeročnega programa leta 1981 v celoti zgrajena do Nikšića, kar bo Črno goro še bolj povežalo z Bosno in drugimi severnimi deli Jugoslavije, občino Plužine pa

odprlo svetu in ji omogočilo razvijati turizem. Ta je vsekakor prihodnost občine, čeravno danes o njem še ne vedo veliko. Vedo pa, da njihove naravne lepote opevajo pesniki, da sta ovca in kajmak s planinskih trat najboljše, da so gozdovi in planine polni divjadi, jezero pa je že sedaj bogato postrvi. Vidi jo tudi že prenekatere navdušene turiste, ki si kdo ve kako najdejo pot sem v to našo še neodkrito Švico.

Besedilo in slike: SLAVKO GERLICA

Sedež občine raste na bregu novonastalega jezera, ki je zalilo staro vas Plužine. Dobro so vidni tudi sadovnjaki sliv, hrušk in orehov, ki so še ostali od stare vasi. V ozadju je Pivska planina (1600 m), na katero je prebita drzna pot in po kateri je že sedaj moč priti do Žabljaka pod Durmitorjem

DALJNA KITAJSKA

Naš občan Marko Marion je z novinarsko delegacijo lani obiskal LR Kitajsko. V svojem prispevku skuša prikazati delček Kitajske, kakršno je videl kot udeleženec tega obiska.

Štirinajst ur vožnje je od Brnikov do Pekinga. Vmes enourni postanek v Karačiju, nato čez goro sveta Himalajo. Letimo 11.000 metrov visoko. V snegu in soncu se blešči osemstisočaki. Čez kako uro že letimo nad sivo puščavo Gobi. Kamen in pesek. In že smo v Bejingu, kakor imenujejo Kitajci svoje glavno mesto. Peking je veliko mesto z osem milijonov prebivalcev in dvema milijonom koles. Avtomobilov ni mnogo. Le kamioni in avtobusi. Pred revolucijo 1949 je bilo v Pekingu le pet avtobusov, danes jih je več kot tisoč. Vsi vozniki imajo bele rokavice. Milionikov ni videti, le tu in tam so prometniki, ki pa niso kos pestremu prometniku. Vse gre navskriž. Pešci, kolesarji, kamioni, redki avtomobili in avtobusi ter takšiji; rikš ni več. Čudno je le to, da ni mnogo nesreč. Avtomobili trobijo, kolesarji zvonijo, pešci se mirno pogovarjajo, hodijo po sredini ceste, se umikajo. Med avtomobili so japonske znamke, stare sovjetske čajke, nekaj je kitajskih limuzin, ki so nenavadno velike in prostrane. Nikjer ni pretirane hitrosti. Nihče se ne razburja. Nobe-

nih incidentov. Redki prometni prekrški in karamboli. Šoferji so pravi žonglerji.

Ob prihodu v Peking, na vožnji po 40 km dolgi aleji od aerodroma do mesta s platanami ob obeh straneh, nas je spremljal puščavski veter, ki je prinašal pesek iz puščave Gobi. Siil nam je v oči in usta. Ker je bil večer, — ura je bila devet, po naše dve popoldne, — je bilo glavno mesto pustu in prazno. Le tu in tam po dva vojaka z brzostrelkami. Milijonsko mesto, večje kot tretjina Jugoslavije, miruje. Televizijskega programa ni več. Prepozno je zanj. Ljudje spijo. Zgodaj je treba na delo, še prej pa na jutranjo telovadbo. Že od pete ure dalje telovadi vsa Kitajsko — od malega otroka do 80 in več let starega državljana. Gre za neke vrste joga vaje, ki z njimi utrjujejo svojo duševnost in telo...

Stanujemo v hotelu Jing-Jiang. Prostori so odlično urejeni. Čisti. Sploh je vsa Kitajska čista. Po cestah, v hišah, na podeželju, povsod, tudi v tovarnah je čisto, da je večselje.

Trg miru je ogromen, prenese milijon dvesto, tisoč obiskovalcev. Na

tem prostoru se zbirajo ljudje-po ves dan. Tu so predstave, parade mladih rdečih gardistov, manifestacije in demonstracije. Otroci telovadijo, muzicirajo.

Na trgu je tudi mavzolej Mao Zedonga. Odprt je enkrat na teden. Takrat se nabere dolga vrsta obiskovalcev. Dostojanstveno, mirno, po štiri in štiri, brez besed se pomikajo s čepicami v rokah v mavzolej, kjer leži veliki Mao. Videli smo ga. Tak je, ko bi bil živ. Med obiskovalci so civilisti, vse pomešano. Navaden vojak se razlikuje od častnika le po tem, da ima na bluzi dva žepa, oficir pa štiri. In vojak biti ni tako preprosto. Vojak postati je velika čast. Naš prevajalec v srbohrvaščino (ki ni bil v Jugoslaviji, govori pa srbohrvaščino skoraj perfektno) ni mogel postati vojak, ker je bil premajhen; zelo nesrečen je bil zato. Vprašali smo visokega vojaškega funkcionarja, po čem ga spoznajo, da ima tako visok položaj in čin. Odgovoril nam je: »Tisti, ki me morajo poznati, me že poznajo!«

Tam blizu je vhod v Prepovedano mesto — ogromen kompleks, kjer so živeli kitajski cesarji. Sem ni sme stopiti človek, ki ni bil »modre krvi«; še med temi le izbranci. Danes sme vsakdo v te čudovite stavbe v starem kitajskem stilu, kakor smo ga vajeni z